

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

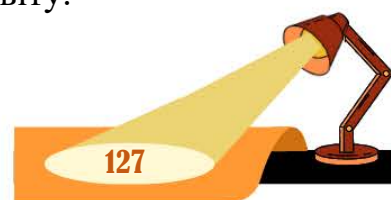
УДК 351

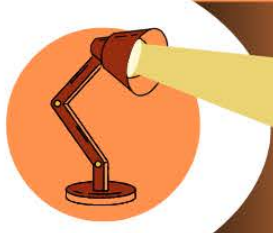
[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1\(1\)-127-136](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-1(1)-127-136)

Андрєєв Василь Миколайович, кандидат наук з державного управління, Голова, Профспілка працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, <https://orcid.org/0000-0002-6206-7740>

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНО-СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИН В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Анотація. Автором проаналізовано та досліджено вплив світових тенденцій на формування та розвиток публічно-службових відносин в Україні у контексті реалізації публічної влади. Шляхом огляду глобалізаційних процесів, розвитку цифрових технологій, а також змін у політичному та економічному середовищі розглянуто вплив цих факторів на державне управління та публічні служби в Україні. Автором з'ясовано ключові аспекти адаптації державних структур до сучасних викликів, визначає проблеми та шляхи їх вирішення з метою підвищення ефективності управління, забезпечення прозорості та відкритості владних процесів, а також підвищення рівня довіри громадян до державних інститутів. Проаналізувавши зазначене, можна зробити висновок, що реагуючи на світові тенденції, Україна повинна активно розвивати та вдосконалювати свої публічні служби, забезпечуючи їхню відповідність міжнародним стандартам та зробити державний апарат більш ефективним, відкритим та громадським орієнтованим. Підкреслено, що процес адаптації передбачає не лише впровадження прозорих та ефективних механізмів управління, але й активну боротьбу з корупцією та забезпечення відкритості та доступності владних процесів для громадськості. Не менш важливим є розвиток громадянського суспільства та зміцнення взаємодії з міжнародними партнерами для сприяння процесам демократизації та підвищення рівня довіри до державних інститутів. Умови глобалізації ставлять перед урядом завдання забезпечити відповідність своїх політичних стратегій міжнародним стандартам, що включає в себе здійснення реформ в галузі правової системи, захисту прав людини та забезпечення демократичних принципів. Крім цього, такий підхід дозволить Україні вирішувати нагальні соціальні та економічні проблеми та забезпечити стає та ефективне функціонування державного управління в умовах сучасного світу.

Ключові слова. Світові тенденції, публічно-службові відносини, формування та розвиток, інституціоналізація, публічна влада, глобалізація, цифрові технології.

Andreev Vasyl Mykolayevich, Candidate of Sciences in Public Administration, Chairman, Trade Union of Construction and Construction Materials Industry Workers of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6206-7740>

INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC SERVICE RELATIONS IN THE PROCESS OF IMPLEMENTATION OF PUBLIC POWER IN UKRAINE

Abstract. The author analyzed the influence of world trends on the formation and development of public-service relations in Ukraine in the context of the implementation of public authority. Through an overview of globalization processes, the development of digital technologies, as well as changes in the political and economic environment, the impact of these factors on public administration and public services in Ukraine has been smoothed out. The author clarifies the key aspects of the adaptation of state structures to modern challenges, identifies problems and ways to solve them in order to increase the efficiency of management, ensure the transparency and openness of government processes, as well as increase the level of trust of citizens in state institutions. Having analyzed the above, we can conclude that responding to world trends, Ukraine should actively develop and improve its public services, ensuring their compliance with international standards and making the state apparatus more efficient, open and public-oriented. It is emphasized that the adaptation process involves not only the implementation of transparent and effective management mechanisms, but also an active fight against corruption and ensuring the openness and accessibility of power processes for the public. Equally important is the development of civil society and the strengthening of cooperation with international partners to promote democratization processes and increase the level of trust in state institutions. Globalization challenges governments to ensure that their policies comply with international standards, including reforms to the legal system, human rights, and democratic principles. In addition, such an approach will allow Ukraine to solve urgent social and economic problems and ensure sustainable and effective functioning of public administration in the conditions of the modern world.

Key words. World trends, public service relations, formation and development, institutionalization, public power, globalization, digital technologies.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою є необхідність адаптації української системи публічного управління до світових тенденцій,

таких як глобалізація, розвиток технологій, зміни у політичному та економічному середовищі. Ці тенденції впливають на формування та розвиток інституціоналізації публічно-службових відносин в Україні, ставлячи перед державою завдання підвищення ефективності управління, забезпечення прозорості та відкритості владних процесів, а також підвищення рівня довіри громадян до державних інститутів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми ролі впливу світових тенденцій на формування та розвиток інституціоналізації публічно-службових відносин в процесі реалізації публічної влади в Україні досліджували такі науковці, як: О. Акімов, О. Батанова, Р. Бедрія, О. Євсюкова, Т. Михайлова, В. Малиновський, Л. Приходченко, С. Саханенко, П. Надолішній, І. Юхно, В. Черниш, А. Гавриленко та інші.

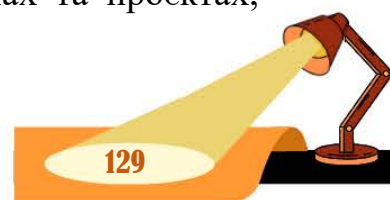
Мета статті. Мета статті полягає у дослідженні впливу світових тенденцій на формування та розвиток інституціоналізації публічно-службових відносин в контексті реалізації публічної влади в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі держави зіштовхуються з різноманітними викликами та трансформаціями, спровокованими глобальними та регіональними тенденціями. Одним із ключових аспектів цих змін є вплив на формування та розвиток інституціоналізації публічно-службових відносин у контексті реалізації публічної влади. Україна, не виняток, і зазнає впливу цих глобальних тенденцій на своїй дорозі до створення ефективної та легітимної системи управління. Важливо розглянути, як світові тенденції впливають на формування та розвиток публічно-службових відносин в Україні, а також як держава адаптується до цих викликів для забезпечення ефективного функціонування своєї публічної влади.

О. Акімов [1] вважає, що глобалізаційні процеси охоплюють широкий спектр сфер життя суспільства, включаючи економіку, політику, культуру та соціальні відносини. У контексті публічних служб, глобалізація впливає на формування стратегій, підходів та стандартів управління державними органами.

Варто наголосити, що глобальна економіка створює нові умови для розвитку ефективних фінансових та бюджетних стратегій уряду. Це включає в себе адаптацію до міжнародних торгових угод, залучення іноземних інвестицій та використання міжнародних фінансових інструментів. Умови глобалізації ставлять перед урядом завдання забезпечити відповідність своїх політичних стратегій міжнародним стандартам, що включає в себе здійснення реформ в галузі правової системи, захисту прав людини та забезпечення демократичних принципів. Глобалізація призводить до зміни культурних, етнічних та соціальних відносин, що вимагає уряду прийняти інклюзивні підходи до управління та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.

Слід зазначити, що Україна активно співпрацює з різними міжнародними організаціями, такими як ООН, ЄС, НАТО, Європейська рада та інші, з метою підвищення ефективності своєї державної політики та реформування публічного сектору. Україна бере участь у різних програмах та проєктах,

спрямованих на розвиток демократії, прав людини, економічного зростання та забезпечення стабільності. Участь в міжнародних організаціях зобов'язує Україну до виконання міжнародних стандартів управління та публічного адміністрування, що сприяє гармонізації державної політики з міжнародними нормами.

Крім цього, участь в міжнародних форумах та конференціях дозволяє Україні обмінюватися досвідом та кращими практиками управління з іншими країнами, що сприяє підвищенню професіоналізму та ефективності державних органів.

Отже, глобалізація впливає на публічні служби України через економічні, політичні та соціокультурні виклики. Україна активно взаємодіє з міжнародними організаціями, що допомагає їй виконувати міжнародні стандарти та обмінюватися досвідом. Спільна робота з іншими країнами сприяє підвищенню ефективності та професіоналізму управління державними справами в Україні.

Необхідно відмітити думку вчених О. Євсюкова та М. Михайлова [3], що демократія є основою сучасного управління та визначає принципи взаємодії між державними органами та громадянами. Україна, як демократична держава, розвиває публічні служби на основі демократичних цінностей, таких як прозорість, відкритість, відповідальність та рівність перед законом. Ці принципи відображаються у формуванні та розвитку публічно-службових відносин на всіх рівнях управління.

Рис. 1 Демократичні цінності у публічних службах: основні аспекти, розробка автора.

Отже, представлений рисунок наголошує на важливості прозорості, відповідальності перед громадянами, а також рівності та справедливості як ключових принципів демократії в публічних службах. Ці аспекти відіграють

важливу роль у забезпеченні ефективного та справедливого управління, сприяючи побудові демократичного та відкритого суспільства.

Варто зазначити, що громадянське суспільство відіграє важливу роль у забезпеченні демократії та прав людини через контроль за діяльністю державних органів та забезпечення відкритості та прозорості влади. Громадянські організації, активісти та журналісти виконують функцію контролю за діяльністю державних органів, надаючи публічності інформацію про їхню роботу та виявляючи випадки корупції чи недбалості. Усвідомлюючи важливість громадської участі у формуванні політики та управлінні державою, ця активна участь громадських організацій стає невід'ємним елементом демократичного процесу. Вони виступають важливим каталізатором у захисті прав людини та забезпеченні справедливості, сприяючи вирішенню соціальних проблем та формуванню більш справедливого суспільства.

Таким чином, розуміння ролі демократичних цінностей та громадянського суспільства дозволяє забезпечити ефективну та відкриту взаємодію між державними органами та громадянами, що сприяє побудові демократичного та справедливого суспільства.

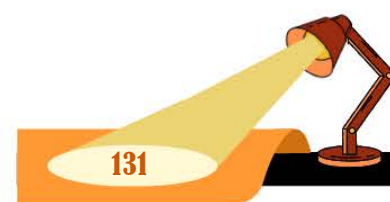
В. Малиновський [6] вважає, що цифрові технології відіграють значну роль у розвитку публічної адміністрації та публічних служб в Україні, прискорюючи процеси, підвищуючи доступність послуг та забезпечуючи більшу прозорість та ефективність управління. Нижче представлена таблиця, яка ілюструє основні аспекти впливу інформаційних технологій на публічну адміністрацію в Україні.

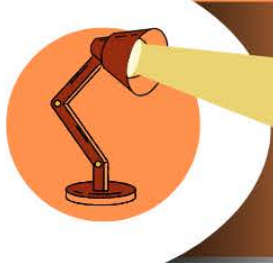
Таблиця 1

Вплив інформаційних технологій на розвиток публічної адміністрації та публічних служб в Україні

Аспект	Опис
Електронне урядування (e-Government)	– впровадження електронних сервісів для громадян та бізнесу; – створення цифрових платформ для надання послуг онлайн; – автоматизація та оптимізація робочих процесів у державних установах
Відкриті дані (Open Data)	– публікація відкритих даних про діяльність державних органів; – створення платформ та інструментів для доступу до відкритих даних
Кібербезпека та захист даних	– забезпечення захисту конфіденційності та цілісності інформації; – розробка та впровадження кіберзахисту для запобігання кібератак та забезпечення стабільності та безпеки цифрових інфраструктур
Електронне документообіг та архівація	– перехід від паперового до електронного документообігу; – використання цифрових технологій для забезпечення збереження та доступності електронних архівних документів
Інтернет-платформи для зв'язку з громадськістю	– створення веб-порталів та соціальних мереж для спілкування з громадськістю; – забезпечення відкритої комунікації між державними органами та громадою

Розроблено автором.

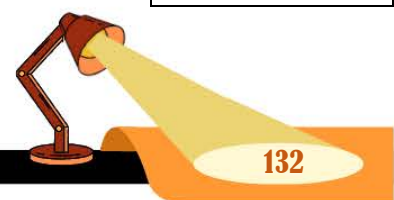
Таким чином, представлена таблиця ілюструє значущий вплив інформаційних технологій на розвиток публічної адміністрації та публічних служб в Україні. Впровадження електронного урядування, відкриті дані, заходи кібербезпеки, електронний документообіг та використання інтернет-платформ для спілкування з громадськістю сприяють покращенню ефективності, прозорості та доступності державних послуг для громадян та бізнесу. Ці інноваційні підходи забезпечують підвищення якості управління та сприяють розвитку сучасної та цифрової публічної адміністрації.

Необхідно звернути увагу на думку вчених І. Юхно, В. Черниша та А. Гавриленка [8] та детальніше розглянути виклики та перспективи цієї цифрової трансформації державного управління, які вони представили у таблиці.

Таблиця 2

Виклики та перспективи цифрової
трансформації державного управління в Україні

Виклики	
1	2
Культурна та організаційна зміна	– потреба в перегляді організаційної культури та створенні сприятливого середовища для цифрових ініціатив; – необхідність впровадження нових методів роботи та оновлення навичок персоналу
Кібербезпека	– збільшення кількості кібератак та порушень безпеки даних; – вимога до вдосконалення заходів з кібербезпеки для запобігання зламам та забезпечення захисту конфіденційної інформації
Інфраструктура	– необхідність розвитку сучасної та надійної інфраструктури для забезпечення швидкого та стабільного з'єднання; – потреба в інвестиціях у вдосконалення та розширення інформаційно-комунікаційних технологій
Прозорість та захист даних	– необхідність забезпечення прозорості та доступності даних для громадськості; – забезпечення захисту конфіденційності та цілісності особистих даних громадян та конфіденційної інформації держави
Стандартизація та інтероперабельність	– необхідність стандартизації та взаємодії між різними цифровими системами та платформами для ефективного обміну інформацією; – важливість розробки та впровадження стандартів даних та інтерфейсів для забезпечення сумісності та інтероперабельності між системами
Регуляторні перешкоди	– потреба в спрощенні та гармонізації регуляторних рамок для сприяння інновацій та розвитку цифрових технологій; – необхідність уникнення перешкод у використанні цифрових технологій у державному секторі та прискорення процесу прийняття регуляторних рішень
Перспективи	
Підвищена ефективність	– автоматизація рутинних завдань та оптимізація робочих процесів; – застосування аналітики та штучного інтелекту для прийняття кращих рішень

1	2
Покращення доступності послуг	– надання послуг держави онлайн, що зробить їх більш доступними для громадян та бізнесу; – створення мобільних додатків та платформ для отримання інформації та виконання різних процедур
Розвиток відкритих даних	– публікація відкритих даних про діяльність державних органів для громадськості та бізнесу; – створення платформ та інструментів для доступу до відкритих даних та їх аналізу
Підвищення залучення громадськості	– створення веб-порталів та соціальних мереж для спілкування з громадськістю та отримання зворотного зв'язку; – забезпечення відкритої комунікації між державними органами та громадою.

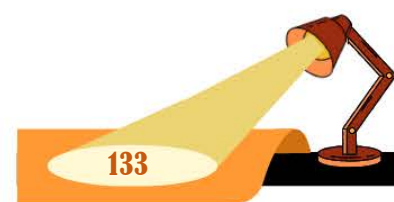
Таблиця модифікована автором.

Отже, представлена таблиця відображає ключові виклики, що виникають у процесі цифрової трансформації державного управління в Україні, а також перспективи, які ця трансформація може відкрити. Розглядаючи ці аспекти, можна зробити висновок, що необхідно зосередитися на вирішенні викликів шляхом розвитку культури організації, зміцнення кібербезпеки, покращення інфраструктури та захисту даних. Перспективи ж включають підвищення ефективності, покращення доступності послуг та активне залучення громадськості. Продуктивне вирішення викликів і використання перспектив може стати ключовими кроками в напрямку створення сучасної та ефективної системи державного управління.

Слід звернути увагу на те, що боротьба з корупцією та підвищення етичних стандартів є важливою складовою процесу поліпшення управління та забезпечення чесності та прозорості в державному секторі. В Україні, антикорупційна реформа включає в себе розробку та впровадження нових законів та механізмів контролю, спрямованих на запобігання корупції та покарання порушників. Ці процеси також впливають на публічні служби, змушуючи їх стати більш відкритими, відповідальними та прозорими.

Важливість встановлення та дотримання етичних стандартів у публічному адмініструванні не може бути переоцінена. Етика управління визначає стандарти поведінки та взаємодії між державними службовцями, громадянами та іншими зацікавленими сторонами. Дотримання цих стандартів сприяє підвищенню довіри громадськості до державних інституцій, забезпечує чесність в управлінні та допомагає зменшити випадки корупції та недобросовісної поведінки [2].

Отже, боротьба з корупцією та підвищення етичних стандартів є ключовими завданнями для забезпечення ефективності та легітимності державного управління, що сприяє створенню справедливого, відкритого та демократичного суспільства.

Згідно з поглядами Л. Приходченка, С. Саханенка та П. Надолішнього [7, с.191-199], не можна недооцінювати значення стратегічного управління та інновацій у процесі розвитку публічного сектору, оскільки вони спрямовані на підвищення його ефективності та прозорості. Стратегічне управління полягає у визначенні мети та напрямків діяльності державних органів на довгострокову перспективу. Це означає аналіз поточного стану, визначення стратегічних цілей та розробку планів дій для досягнення цих цілей.

Крім цього, інновації в публічному секторі включають в себе впровадження нових технологій, методів роботи та підходів до управління, спрямованих на вдосконалення послуг для громадян та оптимізацію внутрішніх процесів.

Доречно наголосити, що використання стратегічного управління та інновацій у публічному секторі дозволяє зробити державні органи більш гнучкими, ефективними та відповідальними перед громадськістю. Це також сприяє підвищенню прозорості діяльності органів влади, оскільки стратегічні цілі та досягнення їх виконання стають відомими для громадян. Такий підхід допомагає створити більш ефективну та відкриту систему управління, що сприяє загальному розвитку суспільства [4].

Слід додати, що впровадження сучасних управлінських практик у сучасних умовах є критично важливим для успішної адаптації державних органів до змін у сучасному світі. Зрозуміло, що швидкість змін та складність викликів, які стоять перед державними структурами, нині значно зросли. Сучасні управлінські практики дозволяють державним органам бути більш гнучкими, реагувати на зміни швидко та ефективно, а також бути більш адаптованими до потреб громадян та вимог часу [5].

Одним з ключових аспектів сучасного управління є постійне вдосконалення та навчання. Державні органи повинні активно працювати над розвитком своїх співробітників, підвищенням їхньої кваліфікації та адаптацією до нових викликів та технологій. Впровадження сучасних управлінських практик також вимагає зміни культури в органах влади, спрямованої на відкритість, прозорість, інновації та відповідальність. Це створює позитивне середовище для розвитку та досягнення стратегічних цілей державних органів в умовах сучасного світу.

Висновок. Проаналізувавши вищезазначене можна дійти висновку, що світові тенденції суттєво впливають на формування та розвиток публічно-службових відносин в Україні в контексті реалізації публічної влади. Глобалізація, цифрові технології, розвиток громадянського суспільства та демократичні процеси вимагають модернізації та адаптації управлінських практик. Відповідь на ці виклики полягає у впровадженні прозорих та ефективних механізмів управління, антикорупційних заходів та активної взаємодії з міжнародними партнерами. Забезпечення відповідності міжнародним стандартам та розвиток громадянського суспільства відіграють ключову роль у створенні ефективної та відкритої системи управління в Україні.

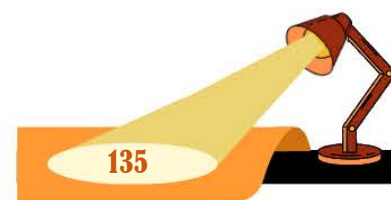
Отже, реагуючи на світові тенденції, Україна має розвивати та вдосконалювати свої публічні служби, щоб забезпечити відповідність міжнародним стандартам та зробити державний апарат більш ефективним, відкритим та громадським орієнтованим.

Література:

1. Акімов О. О. Функціонально-компетенційна складова державно-управлінської діяльності: зміст та джерела наповнення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 1, 2020 р. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1574>
2. Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12 травня 2023 р., м. Львів) Київ ; Львів ; Щецин : ЛНУ імені Івана Франка, 2023 р. 208 с. URL : https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pdf
3. Євсюкова О. В., Михайлова Т. М. Державна служба України: специфіка складнощів модернізаційного процесу. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 4, 2021 р. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/3.pdf
4. Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи*. (м. Хмельницький, 11 лютого 2022 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022 р. 191 с
5. Інструменти та механізми вироблення й впровадження публічної політики в Україні. 2019 р. URL : https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2713805-instrumenti-ta-mehanizmi-viroblenna-j-vprovadzenna-publicnoi-politiki-v-ukraini.html
6. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні : підручник. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2018 р. С. 312 URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/199400191.pdf>
7. Приходченко Л. Л., Саханенко С. Є., Надолішній П. І. Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017 р. С. 191-199 URL : http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/new_13_02_18-2.pdf
8. Юхно І. В., Черниш В. І., Гавриленко А. С Інституціональні принципи публічно управлінської діяльності в умовах конституційної реформи. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/293/8191/17095-1?inline=1>

References:

1. Akimov O. O. Funktsionalno-kompetentsiina skladova derzhavno-upravlinskoi diialnosti: zmist ta dzherela napovnennia. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. № 1, 2020 r. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1574>
2. Batanova O. V., Bedriia R. B. Detsentralizatsiia publichnoi vlady v Ukraini: zdobutky, problemy ta perspektyvy : materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (12 travnia 2023 r., m. Lviv) Kyiv ; Lviv ; Shchetsyn : LNU imeni Ivana Franka, 2023 r. 208 s. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/decentralizaciya_publichnoyi_vlady_v_ukrayini_2023.pdf
3. Ievsiukova O. V., Mykhailova T. M. Derzhavna sluzhba Ukrainy: spetsyfyka skladnoshchiv modernizatsiinoho protsesu. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. № 4, 2021 r. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/3.pdf
4. Zbirnyk tez Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii Publichne upravlinnia v Ukraini: vyklyky sohodennia ta hlobalni imperatyvy. (m. Khmelnytskyi, 11 liutoho 2022 roku). Khmelnytskyi : Khmelnytskyi universytet upravlinnia ta prava imeni Leonida Yuzkova, 2022 r. 191 s
5. Instrumenty ta mekhanizmy vyroblennia y vprovadzhenia publichnoi polityky v Ukraini. 2019 r. URL : https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2713805-instrumenti-ta-mehanizmi-viroblenna-j-vprovadzenna-publicnoi-politiki-v-ukraini.html

6. Malynovskyi V. Ya. Publichna sluzhba v Ukraini : pidruchnyk. Kyiv : Vydavnychiy dim "Kondor", 2018 r. S. 312 URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/199400191.pdf>

7. Prykhodchenko L. L., Sakhanienko S. Ye., Nadolishnii P. I. Systema publichnoho upravlinnia v umovakh detsentralizatsii vlady: mekhanizmy horyzontalnoi vzaiemodii. Odesa : ORIDU NADU, 2017 r. S. 191-199 URL : http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/new_13_02_18-2.pdf

8. Iukhno I. V., Chernysh V. I., Havrylenko A. S Instytutsionalni pryntsypy publichno upravlinskoï diialnosti v umovakh konstytutsiinoï reformy. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/293/8191/17095-1?inline=1>